

Regionfullmäktige,
Region Värmland

Revisionsberättelse för år 2018

Inledning

Landstingets (avser 2018 därav "landstingets") revisorer har granskat landstingsstyrelsen, Patientnämnden, Hjälpmedelsnämnden, Kost- och servicenämnden, Drifts- och servicenämnden samt de tre fullmäktigeberedningarna. I denna revisionsberättelse, som syftar till att ge fullmäktige underlag och vägledning för ansvarsprövningen, redovisar revisorerna sina synpunkter och bedömningar.

Revisorernas arbete

Granskningen har genomförts utifrån de förutsättningar som anges i kommunallagen (2017:725), lag om kommunal redovisning (1997:614), revisorernas reglemente och andra dokument som utgör underlag för god revisionssed. Revisorernas granskningsarbete har utgått från revisorernas granskningsstrategi samt riskbedömning och revisionsplan för 2018. Granskningen har genomförts i den omfattning som bedömts erforderlig för att ge rimlig grund för revisorernas bedömning i ansvarsprövningsfrågan. Kommentarer i årsredovisningen från styrelsens ordförande har inte ingått i revisorernas bedömning.

Till revisionsberättelsen hör en sammanställning över de sakkunnigas revisionsrapporter. Revisionsberättelserna för de finansiella samordningsförbunden, kommunalförbundet Region Värmland samt kommunalförbundet Svensk Luftambulans kommer att delges fullmäktige så snart dessa föreligger. En redovisning av revisorernas förvaltning under 2018 har också bifogats årsredovisningen.

Landstingsstyrelsen

Revisorernas granskningsarbete har under året fokuserat på ledning, styrning, uppföljning och intern kontroll inom landstinget, både avseende verksamhet och ekonomi. Revisionen har bland annat inriktats mot journalföring, hälso- och sjukvård till asylsökande, folktandvårdens förvaltning samt följsamhet till nationella riktlinjer avseende astma/kol. Granskning av vårdkedjor och läkemedel för äldre har genomförts i samverkan med revisionsgrupperna i 16 värmländska kommuner. Landstingets revisorer har därutöver följt arbetet i landstingsstyrelsen och dess utskott samt beredningar och nämnder.

Måluppfyllelse samt styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen. Förvaltningsberättelsen ska enligt lagen om kommunal redovisning, innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Revisorerna ska även bedöma om styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Finansiella mål

Årsredovisningen för verksamhetsåret visar ett underskott som uppgår till -71,4 miljoner kronor, vilket är 241,9 miljoner kronor sämre än budgeterat. Den genomförda balanskravsutredningen för 2018 visar ett underskott på -72,2 miljoner kronor, efter justering för realisationsvinster (0,8 miljoner kronor). Område slutenvård (-319,3 miljoner kronor), område öppenvård (-33,8 miljoner kronor), område stöd (-16,7 miljoner kronor) samt område folktandvården (-14,6 miljoner kronor) redovisar negativa utfall i förhållande till sina budgetramar. De redovisade nettokostnaderna överstiger de budgeterade med 311,1 miljoner kronor.

Målen om budgeterat resultat, budgeterad nettokostnadsram samt ett årligt överskott på minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag uppfylls inte.

Landstingsfullmäktige har beslutat att tillföra pensionsfonden ett belopp på 236 miljoner kronor. Detta mål är uppfyllt.

Årets granskning har visat att landstingsstyrelsen under 2018 löpande har följt landstingets ekonomiska resultat, efterfrågat och fått information om åtgärder inom landstingets verksamheter. Styrelsen har även under året bland annat fattat beslut om att uppdraga till landstingsdirektören att redovisa arbetet med åtgärder för att öka måluppfyllelsen och återrapportera detta till landstingsstyrelsen (avser både finansiella mål och verksamhetsmål).

Verksamhetsmål

Landstingsfullmäktige har i Landstingsplan 2018 fastställt tre övergripande effektmål för landstingets verksamhet; god folkhälsa, trygg befolkning och nöjda patienter. Därutöver finns i landstingsplanen fyra resultatmål-/kvalitetsmål för hälso- och sjukvården: inga vårdskador, bäst vårdkvalitet, vård utan köer samt respektfulla möten. Arbetet för att nå resultatmålen-/kvalitetsmålen ska enligt landstingsplanen ske med hjälp av en balanserad styrning där perspektivmålen ekonomi i balans, hållbart arbetsliv samt minskat miljövavtryck ingår.

I landstingsplanen framgår ett antal gemensamma uppdrag (bl.a. att utveckla hälso- och sjukvården i utvecklingsplanens inriktning), utvecklingsuppdrag för hälso- och sjukvården och tandvården (bl.a. att integrera det hälsofrämjande och förebyggande arbetet i det löpande arbetet) samt utvecklingsuppdrag för stöd- och stabsverksamheter. Dessa uppdrag har givits egna avsnitt i årsredovisningen.

Uppföljning av dels övergripande mål och dels mål för hälso- och sjukvården sker i årsredovisningen bland annat i förvaltningsberättelsen samt i den bilagda mätplanen för uppföljning. Årsredovisningen innehåller också resultatinformation som syftar till att redovisa jämförelser med tidigare år eller riket, där det inte finns någon målsättning för 2018. Det finns en tydlig röd tråd mellan landstingsplan och årsredovisning.

När det gäller de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen, redovisas i årsredovisningen att landstinget i begränsad utsträckning uppfyllt dessa. Inget av målen inom den nationella vårdgarantin eller den förstärkta vårdgarantin inom barn- och ungdomspsykiatri har uppfyllts. Tre av dessa mål har dock förbättrade resultat jämfört med föregående år.

Under 2018 har styrelsen vid tio tillfällen vid sina sammanträden, utöver de två delårsrapporterna, erhållit samlade månadsrapporter utifrån den av landstingsstyrelsen fastställda kontrollplanen för intern kontroll. Månadsrapporterna innehåller bland annat rapportering avseende målområden, rapportering av arbetet med framtidens hälso- och sjukvård inklusive arbetet med utvecklat uppdrag för sjukhuset i Arvika samt löpande under året fördjupningar och analyser av utvalda områden utifrån genomförd riskanalys.

Styrning, uppföljning och intern kontroll

Landstingsstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen bland annat för att den interna kontrollen är tillräcklig. I landstingsstyrelsens reglemente anges att det särskilt ankommer på styrelsen att ansvara för den interna kontrollen. Det anges också att det särskilt ankommer på styrelsen att planera, följa upp och utvärdera att verksamheten bedrivs rationellt, effektivt och ekonomiskt enligt uppställda krav.

Revisorerna har tidigare påtalat för styrelsen att det finns behov av att utveckla och förbättra styrning, uppföljning och intern kontroll. Utvecklingsarbeten bedrivs eller planeras inom de flesta av de områden som revisorerna lyft fram.

Styrelsen har antagit en kontrollplan för uppsiktsplikt och intern kontroll under 2018 (LK/180147) samt uppdragit till landstingsdirektören att genomföra beslutade kontrollåtgärder. Revisorerna noterar att den återrapportering styrelsen erhållit under året utifrån kontrollplanen för intern kontroll, är mer strukturerad och omfattande än tidigare år. Den grundläggande granskningen visar att styrelsen har en i allt väsentligt tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten på en övergripande nivå.

Årets fördjupade granskningar har visat att det finns vissa brister i styrning, uppföljning och intern kontroll inom ett antal områden. Exempel på områden där revisionen iakttagit någon form av brister är följande:

- Följsamhet till nationella riktlinjer för astma och kol
- Bemötande
- Psykiatri
- Operationsverksamheten

Revisorernas sammanfattande slutsatser

Revisorerna ska enligt kommunallagen ta ställning i ansvarsfrågan. God revisionsred anger flera olika grunder för ansvarsprövning som kan utgöra grund för att rikta anmärkning eller avstyrka ansvarsfrihet. En av dessa är om styrelsen inte tar en samordnande roll i det interna kontrollsystemet. En annan är bristande måluppfyllelse och passivitet från styrelsens sida när det gäller att vidta åtgärder för att efterleva fullmäktiges mål.

Revisorerna bedömer att landstingsstyrelsen vidtagit åtgärder för att ta den samordnande roll för den interna kontrollen som anges i kommunallagen och reglementet för styrelsen. Revisorerna ser förbättringar jämfört med tidigare år, men anser att det är angeläget att styrelsen säkerställer fortsatt utveckling av styrning, uppföljning och intern kontroll.

Revisorerna noterar att ett av de fyra finansiella målen har uppfyllts 2018. Revisorerna vill betona vikten av att de enskilda områdena håller sig inom beslutade budgetramar.

När det gäller den bristande måluppfyllelsen, noterar revisorerna att landstingsstyrelsen under 2018 har efterfrågat och fått information från tjänstemannaorganisationen samt fattat beslut gällande måluppfyllelsen.

Vi bedömer sammantaget att landstingsstyrelsen, Patientnämnden, Hjälpmedelsnämnden, Kost- och servicenämnden, Drifts- och servicenämnden, Hälso- och sjukvårdsberedningen, Demokratiberedningen och Framtidsberedningen har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, med undantag för vad som framgår avseende måluppfyllelsen nedan.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultaten i årsredovisningen avseende såväl finansiella mål såsom verksamhetsmål endast i begränsad omfattning är förenliga med de mål som landstingsfullmäktige har beslutat om.

Vi tillstyrker att landstingsstyrelsen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018.

Patientnämnden

Landstingets revisorer har granskat Patientnämnden 2018. Granskningen redovisas i revisionsrapport nr 26-18. Av revisionsrapporten framgår att nämnden uppvisat formaliabrister avseende styrning, uppföljning och kontroll av sin verksamhet. Nämnden saknar fastställda styrdokument 2018 avseende budget, verksamhetsplanering och intern kontroll. Nämnden har, utifrån av vad som framgår av protokoll och årsredovisning, bedrivit sin verksamhet i enlighet med lagstiftning och reglemente. Av protokollen framgår också att nämnden vid sina möten får löpande rapporter avseende verksamhet och ekonomi. Mot bakgrund av detta bedömer vi, trots frånvaron av fastställda styr- och kontrollinstrument, att Patientnämnden tagit sitt ansvar för verksamheten.

Vi tillstyrker att Patientnämnden och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018.

Hjälpmedelsnämnden

Landstingets revisorer har granskat den med kommunerna gemensamma Hjälpmedelsnämnden. Granskningen redovisas i revisionsrapport nr 24-18. Rapporten har delgivits revisorerna i länets kommuner. *Av revisionsrapporten framgår att nämnden uppvisat formaliabrister avseende styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten då budget och verksamhetsplan felaktigt tagits enbart av nämndens arbetsutskott och inte av nämnden. Vidare har det inte gjorts någon tydlig uppföljning av internkontrollen. Vi bedömer att Hjälpmedelsnämnden, trots ovan nämnda formaliabrister, i allt väsentligt har verkat i enlighet med de intentioner och riktlinjer som fastställdes vid bildandet.*

Vi tillstyrker att Hjälpmedelsnämnden samt landstingets förtroendevalda i nämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018.

Kost- och servicenämnden

Landstingets revisorer har granskat Kost- och servicenämnden som är en gemensam nämnd mellan Landstinget i Värmland, Karlstads kommun, Kils kommun och Kristinehamns kommun. Granskningen redovisas i revisionsrapport nr 25-18. Rapporten har delgivits revisorerna i de berörda kommunerna.

Vi tillstyrker att Kost- och servicenämnden samt landstingets förtroendevalda i nämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018.

Drifts- och servicenämnden

Landstingets revisorer har tagit del av den granskning som revisorerna i Karlstads kommun genomfört. Drifts- och servicenämnden är en gemensam nämnd mellan Landstinget i Värmland och de värmländska kommunerna. Karlstads kommun är värdkommun för nämnden.

Vi tillstyrker att Drifts- och servicenämnden samt landstingets förtroendevalda i nämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018.

Hälso- och sjukvårdsberedningen

Landstingets revisorer har granskat Hälso- och sjukvårdsberedningen 2018, bland annat genom att ta del av minnesanteckningar och årssammanställning. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Vi tillstyrker att Hälso- och sjukvårdsberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018.

Demokratiberedningen

Landstingets revisorer har granskat Demokratiberedningen 2018 bland annat genom att ta del av minnesanteckningar och årssammanställning. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Vi tillstyrker att Demokratiberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018.

Framtidsberedningen

Landstingets revisorer har granskat Framtidsberedningen 2018, bland annat genom att ta del av minnesanteckningar. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Vi tillstyrker att Framtidsberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018.

Årsredovisningen

Revisorerna har granskat årsredovisningen för Landstinget i Värmland för räkenskapsåret 2018-01-01 – 2018-12-31.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi tillstyrker att årsredovisningen för 2018 godkänns av regionfullmäktige.

Karlstad den 28 mars 2019

Regionens revisorer

Östen Högman

Daniel Berghel

Ingela Wretling

Bertil Hagelin

Örjan Ström

Hans Kaijser

Bilaga 1**Förteckning över de sakkunnigas revisionsrapporter avseende år 2018**

- 27-18 Grundläggande granskning, Landstingsstyrelsen
- 26-18 Grundläggande granskning, Patientnämnden
- 25-18 Grundläggande granskning, Kost- och servicenämnden
- 24-18 Grundläggande granskning, Hjälpmiddelsnämnden
- 23-18 Granskning av de finansiella rapporterna i årsredovisning 2018
- 22-18 Granskning av årsredovisning 2018
- 21-18 Samgranskning: vårdkedjor och läkemedel för äldre
- 20-18 Kontroll av legitimationer
- 19-18 Granskning av journalföring
- 18-18 Hälso- och sjukvård till asylsökande
- 17-18 Landstingshälsan – förstudie
- 16-18 Brand- och skalskydd – uppföljning
- 15-18 Informationssäkerhet – patientinformation - uppföljning
- 14-18 Granskning av Folktandvården
- 13-18 Landstingets miljöarbete - uppföljning
- 12-18 Granskning av delårsrapport 2, 2018, Granskning av de finansiella delarna i delårsrapport 2, 2018
- 11-18 Granskning av upphandlingsprocess
- 10-18 Granskning av bemötande
- 9-18 Granskning av följsamhet till nationella riktlinjer för Astma och KOL
- 8-18 Granskning av Psykiatri
- 7-18 Granskning av löner och arvoden
- 6-18 Hjälpmedelsverksamheten – uppföljning
- 5-18 Patientsäkerhetscentrum – förstudie
- 4-18 Kunskapscentrum - förstudie
- 3-18 Projekthantering - uppföljning
- 2-18 Granskning av operationsverksamheten
- 1-18 Granskning av Rättspsykiatri